

INHOUD

Dagboek 1983-1987

7

Welkom in de club

257

29 juni 1983

Het is twee uur 's nachts en ik zit, tegen de keelpijn in, te roken en brieven te beantwoorden. Er zijn er twee waar ik wel even bij moest fronsen. De ene van een dame die me 40 vragen stelt over 'werk en leven'. De andere van een anonieme man die me zijn psychose in 1975 verwijt.

Toen Aldo thuiskwam nadat hij een middag met L had doorgebracht, had hij het huilend over dood en bloed. Heeft L hem iets onaangenaams verteld of laten zien? Hij had tegen L beweerd dat hij al eens had geleefd. Ik weet niet of ik het zorgelijk moet vinden, het stemt verdrietig. Dat hij erover praat zal wel goed zijn. Ik wilde als kind mijn angsten nooit vertellen, bang dat ze dan zouden worden bewaarheid. Hij had koorts, ik heb hem in mijn bed gelegd.

Spendeer meer tijd met R. Bioscoop, drinken in een nieuwe, nog wat schamele bar van een jongen die eerder op De Kring achter de bar stond. Gisteren in Jeannies restaurant gegeten. Morgen een verjaardag. Van werken komt te weinig.

Moet denken aan de brief van de man die me zijn psychose verwijt. Maakt niet uit of het al dan niet een brief van een gestoorde is, in plaats van geërgerd te zijn zit ik met een schuldgevoel.

4 juli

De laatste dagen was er een Duitse logé, een *ban de bom*-but-tondrager. Hij is een geliefde van Josh, die werk van me vertaalde. Een zachtaardige jongen, maar wanneer hij in huis was, ging ik eruit omdat ik anders onderhoudend moest gaan praten, iets waar hij misschien zelf ook geen zin in had.

7 juli

Ik vermoed dat R, die geregeld over zijn onrust begint, bij me wil wonen. Hij durft het misschien niet te zeggen, ik zal het hem moeten vragen. En dan? Jezus, ik wilde toch nooit meer een man permanent in huis?

Straks alweer naar een verjaardag waarvan ik vrees dat ik geen van de gasten ken. Lag ik maar aan zee, warm, ogen dicht, het geruis van de golfslag die rotgedachten wegspoelt, net niet in slaap vallen. Soms mis ik Den Haag, waar dit zo dichtbij was.

10 juli

Vanmiddag vijf heren van de Duitse zender WDR. Altijd weer de vragen waarop ik dan weer een onhandig of kletserig antwoord heb. Ik moest aan tafel zitten en doen of ik aan het werk ben. Buiten brandde de zon, aan het binnenblijven verdiende ik fl.500.

Aldo uit Den Haag ophalen, hij wordt makkelijk bruin, dus dat zal te zien zijn na twee dagen strand met ma. Vanavond en de komende dagen hard aan het laatste verhaal doorwerken, ik heb Martin Ros die belofte gedaan.

12 juli

Gisteravond belde R: 'Ik denk dat ik maar naar jou toe kom,

het is zo warm in mijn huis.' Hij zei dat hij bij mij veel beter sliep, dus ik zei dat hij gewoon kon komen als het zo warm bleef. Maar nu is het na tweeën en hij heeft niks laten horen, zal wel op zijn zoontje moeten passen. De hitte is ook beduidend minder. Dus: leve de vrijheid, al is die kortstondig.

Het verhaal vordert traag, ik drink er meer door dan de hoofdpersoon. Twijfel niet alleen over dit slotverhaal, maar ook over de voorgaande verhalen. Is het wel normaal elke keer te bedenken dat zinnen niet zozeer anders moeten als wel anders kúnnen, dat ze ook helemaal wég kunnen. Dat ik de vorm niet vind, het juiste woord niet vind, synoniemen laat opspelen waar ik niks aan heb. Dat ik soms zit te staren naar een tekst en niet begrijp dat ik die heb geschreven. Twijfel, twijfel, naast een vonk zekerheid (die wel onterecht zal zijn).

13 juli

Ik zou meer over Aldo willen noteren, zoals veel ouders dat wel zouden willen. Zijn gevoeligheid, logica en humor als vierjarige doen me telkens verstoeld staan. Het groeien, bijdehanter worden gaat zo snel.

Morgen naar de uitgeverij om met Emile B over de bundel te praten en mijn brief aan Mr. Harvey af te geven i.v.m. het ontwerp voor het omslag.

18 juli

'Dag mama, hier komt oma.'

Terwijl ik met ma sprak, hoorde ik Aldo op de achtergrond zeggen: 'Ik wil mama nog spreken.'

Ma: 'Hier komt je zoon.'

‘Mama, ik ben verkouden.’
‘O jee, je neus?’
‘Ook.’
‘Dus ook je keel?’
‘Ja.’
‘O jee, geef me oma nog maar even.’
‘Is hij erg verkouden, ma?’
‘Men, als je zou zien hoe hij nu kijkt, hoe hij staat te lachen...’

23/24 juli

Ik werk, dus weg met dit schrift. Alleen nu nog: de maan. Zag hem op me af komen, oranje, rond, groot, groter. Sloot de jaloezieën.

4 augustus

Bij Gerrit geweest, hij is nog dover geworden en daardoor ontoegankelijk.

Later die nacht bij Lia. Vanachter haar raam aan de Ruysdaelkade verhuisde ik driemaal naar de piepkleine achterkamer tussen een stel pruiken. Het scheidingswandje is zo dun dat ik alles hoorde van de drie klanten die haar naaiden. Een Argentijn, een student, en een huisvader die een pornofilmje erbij wilde. Ze zei dat ik haar mazzel bracht, legde tussentijds geld op het kastje naast me.

5 augustus

Het wringt de laatste tijd met R, hij lijkt last te hebben van wat rest van zijn huwelijk. Nu zijn schoonmoeder dood is, opent dat voor hem een andere toekomst, zegt hij.

Hard gewerkt. Denken en ordenen. In ‘de hele handel’

doornemen heb ik weinig zin, zou me liever op geheel nieuw werk storten en dit schrift vergeten.

Vanmorgen een Spaans echtpaar (buren van Anneke) van Schiphol gehaald en naar een hotel gebracht. De vrouw heeft een afspraak voor een abortus. Ze kunnen in mijn huis als ik met Aldo in Veere ben. Toen we over de Apollolaan reden, fluisterde de vrouw tegen haar man dat er 'gente rica' moesten wonen.

Veere, 8 augustus

Ze staan hier erg vroeg op, maar laten ons rustig liggen tot tien uur. Bertje B kan zwaarmoedig zijn, maar niet zo erg als zijn jongere broer die hier het weekend was en erg veel dronk.

De paar verhalen waarover ik twijfel heb ik meegenomen en toen ik ze probeerde te lezen alsof ik ze voor het eerst onder ogen kreeg, nam die twijfel helaas alleen maar toe. Een ervan moet herschreven, dat wordt een klus als ik weer thuis ben.

Vanavond uit eten met Hans en Mario.

9 augustus

Jammer dat ze hier niet lang naar het strand gaan. Het is er heerlijk en het gaat zo goed met Aldo. Hij zingt veel, is ondernemend. Met Aardje B, een paar maanden ouder, kan hij goed opschieten. Het is een genoegen ze babbelend over de paadjes in de naastgelegen grote tuin te zien lopen, tussen een paar wiedzende mensen. Overdag is zijn hoest dankzij de zeelucht afwezig.

De eerste keer dat ik verhalen lees van Dorothy Parker. Ze

doen me denken aan het werk van Katherine Mansfield. De drift en wanhoop zijn me niet vreemd.

Zojuist die plotselinge scheut van geluk af te zijn van de last van het leven met L. Nog een sigaar en wat whisky. Iedereen in huis slaapt.

18 augustus

‘Gefeliciteerd.’ Emile kwam even omhoog van zijn stoel. Het boek was ‘rond’.

Overboord met de twijfel over alinea’s, zinnen, een enkel woord.

Ik zei tegen R dat de bundel een ‘tussendoortje’ was en hij lachte hard. Was het echt veel werk geweest? Ik weet het al niet meer.

Kreeg een verzoek om op een fotodrieluik in de bibliotheek te kijk te staan. Moet er niet aan denken.

23 augustus

Stuiver is dood, mijn laatste en liefste zwarte kat. Ik brak toen hij stierf. De injectienaald in zijn hartje, hij had een ziel!

23/24 augustus

Ik had, toen ik van Veere terugkwam, naast een cadeautje (linnen sjaal) een bedankbriefje gevonden. Er stond ook nog in: ‘El gato negro bebe mucho’, en stom dacht ik dat dat beter was dan niet drinken en eten.

Had ik er nog iets aan kunnen verhelpen? De dierenarts zei dat zijn niertjes op waren, hard, als het ware versteend. Waarom heb ik dat niet gemerkt? Hoeveel aardiger, zonder enig klagen, zijn dieren toch dan het egocentrische zootje mensheid. Arme, ranke, slimme, lieve zwarte kater van me!

25 augustus

De eetafspraak voor gisteravond met Jan D was al een tijdje terug gemaakt en al zat ik nog steeds met dikke oogleden, ik wilde hem niet afbellen. Aldo zou bij een vriendinnetje logeren. Ik was al bijna de deur uit toen haar moeder belde dat Aldo overstuur was, dat hij thuis wou slapen, maar dat het misschien ook een idee was hem later op te halen, daar leek hij geen bezwaar tegen te hebben. Hij kwam aan de telefoon, zei met een treurig stemmetje dat hij naar huis wou. Ik zei dat ik naar een afspraak met Jan met de snor (zo noemt hij hem) moest. O, dat begreep hij wel, maar hij wilde toch thuis slapen. Ik vroeg wat hij ervan vond als ik hem over een paar uur op zou halen, dat hij dan nu nog even rustig op bed kon liggen tot ik er was. ‘Kom je me dan halen?’ ‘Dan kom ik je halen, met de auto, spannend in het donker.’ Dat laatste trok hem over de streep.

In de Reguliersdwarsstraat zal het nu volop gonzen onder de volle maan, want Oblomow, waar we aten, houdt een straatfestijn. En ik vind het allesbehalve erg dat ik behoorlijk aangeschoten thuiszit met mijn slapende zoontje.

27 augustus

R vertelde aan de telefoon dat Aldo hem had gevraagd: ‘Kan je met je piemel een baby maken?’ ‘Ja hoor, makkelijk, wil je dat dan?’ had hij geantwoord.

Vanmiddag zei Aldo dat ik, als R niet kwam, vanavond maar een andere man met een piemel moest laten komen om een baby te maken.

6 september

Zodra ik de kamer in Thermae Palace in Oostende binnen-

gingen door het raam de zee zag, was het of het beeld bevroor. 'Lokkend geluk' zou er als titel onder kunnen. 's Nachts werd ik telkens wakker, keek naar buiten waar door een stevige bries de golven witte lijnen trokken.

We bezochten het Ensorhuis. Twee oude mannen spraken ons aan in onverstaanbaar Vlaams en ze wisten niet van ophouden over 'den baron'.

Het werd niet alleen het Ensorhuis, maar ook Ensors graf naast een kerkje. En niet alleen Oostende, maar ook De Panne, Brugge, Antwerpen. En niet alleen het werk van Ensor zien, maar ook dat van Rik Wouters, Van Eyck, Jeroen Bosch, Spilliaert. En niet alleen de frisse lucht aan zee, maar ook de vuile lucht in het Antwerpse centrum, waar we niet sliepen in een vervallen grandeur als van Thermae Palace, maar in een tot op de centimeter 'opgeknapt' hotel, waar een snelweg voor het raam hing.

8 september

Soms komt de vraag op: zou je, als het moest, kiezen voor leven of voor werk? Ik heb altijd voor leven gekozen en zou dat weer doen, maar wat is het saai, wat maakt het somber als ik daarnaast niet schrijf. Ik geef toe aan luiheid en zwakte: liever de auto dan de fiets, liever uitslapen dan opstaan, liever wel dan niet drinken, het liefst champagne (of wat erop lijkt), die ik altijd wel zou willen drinken omdat ik er licht van word, en die zal ik dan ook elke dag drinken als ik oud en rijk genoeg ben (zal niet lukken, ben ook nog nooit achter een rijke kerel aan gegaan). Nog steeds ben ik niet met Aldo in een binnenzwembad geweest, heb ik na twee jaar nog steeds geen boeken geordend in de kast, enz. Daarentegen mag het werk al mijn energie vragen.

Er dwaalt een verhaal 'ergens' in of in de buurt van mijn hoofd, maar het blijft mistig.

Ik had ook zoveel meer willen lezen. Wel is het me uiteindelijk gelukt *David Copperfield* te lezen. Een boek om een kus op te geven. Soms is er wat tuttigheid, maar het sprankelt, is droevig én geestig, heeft zulke sterke personages, vooral Mr. Micawber en Uriah Heep.

Aldo wil vandaag niet overblijven. Ik denk dat hij niet op school wil plassen, hij is rustig in staat het tot vier uur op te houden.

Even op het kleed gaan liggen.

Een man van de PTT kwam vanmiddag een nieuwe kabel aanleggen. Ik kon moeilijk in de kamer gaan zitten lezen of kijken naar wat hij deed. Bovendien maakte hij dubbelzinnige, sleetse opmerkingen en keek daarbij steeds naar me. Hij zei dat hij zeker nog twee uur werk had. Ik ben er ongeveer een uur uit geweest en thuisgekomen met een afgeprijsd winterjack (het is dat het grijs is, want ben ik niet te oud voor zoiets sportiefs?). Ook nog een bh met hartjes op de tepels gekocht. Met die spullen en de krant in de keuken gaan zitten tot de telefoonman klaar was.

Door die 'verbetering' van de PTT zat ik uiteindelijk met nog maar 1 toestel. De twee 'illegale' snoertjes die Danny had aangelegd zodat ik boven ook telefoon had, werden niet aangesloten. 'Mevrouw,' zei de man. 'Voor mijn familie doe ik het wel, maar voor u kan ik dat niet doen...' Het 'tenzij' kwam er gelukkig niet achteraan, maar hing ondubbelzinnig om hem heen.